

Toespraak van André ALEN, Voorzitter van het Grondwettelijk Hof, ter gelegenheid van de installatie op 7 juni 2018 van Mevrouw Joséphine Rebecca MOERMAN als rechter in het Grondwettelijk Hof

Hooggeachte aanwezigen, in al uw titels en hoedanigheden,

Mesdames et Messieurs, en vos titres et qualités,

Sehr geehrte Damen und Herren,

Beste Collega's,

A

I. Onze nieuwe rechter, Mevr. Joséphine Rebecca MOERMAN, is, als oudste in een gezin met drie kinderen, geboren en getogen in Gent, waar ze op 19 oktober 1958 het levenslicht zag. Haar beide ouders waren apotheker. Haar recent overleden moeder was conservator aan de UGent; haar vader, die inspecteur-generaal was bij het RIZIV, verloor ze reeds op 13-jarige leeftijd. In die periode volgde ze de richting Latijn-Wiskunde aan het Koninklijk Lyceum te Gent. Ze zou haar middelbare studies combineren met verschillende jobs in een kledingwinkel, in een benzinstation en in een vleesfabriek waar ze nachtwerk deed. Het belette haar, onder meer, niet op het einde van die studies, in 1976, de 'Prix de l'Alliance Française' voor de beste dissertatie in het Frans te behalen.

Na het Lyceum volgden vijf jaar rechtenstudies aan de UGent die zij in juli 1981 bekroonde met het diploma van licentiaat in de rechten dat zij behaalde met grote onderscheiding en als eerste in de ranking. Het leverde haar in datzelfde jaar de prijs van beste student op uitgereikt door de Stad Gent. Ofschoon zij in haar derde licentie opteerde voor de richting economisch en fiscaal recht, bleek haar belangstelling voor het Europees recht uit het volgen van een cursus daarover aan de Universiteit van Straatsburg. Die belangstelling zou tijdens haar hele loopbaan blijven. Met haar universitaire kwalificaties werd zij toegelaten aan de befaamde Amerikaanse Harvard Law School waar zij in juni 1982 afstudeerde als Master of Laws (LLM). Later, in 2012, behaalde ze met de grootste onderscheiding een Master of Arts of Advanced Studies in Linguistics aan de VUB. Ze promoveerde er in de neurolinguïstiek.

Tot daar de studies. Nu iets over de beroepsloopbaan van onze nieuwe rechter.

II. Van september 1982 tot augustus 1984 was zij, zowel in New York waar zij slaagde voor het balie-examen als in Brussel, werkzaam op het befaamde advocatenkantoor Cleary, Gottlieb, Steen & Hamilton als 'legal adviser'. Vervolgens trad zij in september 1984, voor één jaar, toe tot de redactie van De Standaard, als economisch en Europees journalist. In september 1985 werd zij, voor tien jaar, politiek adviseur van de ELDR-fractie in het Europees Parlement (nu ALDE genoemd). Daar werkte ze onder meer met Mevrouw Simone Veil en met de gewezen Franse President Valéry Giscard d'Estaing, met wie zij het concept van de "subsidiariteit" mee uitwerkte, toen nog een totaal onbekend begrip maar thans een hoeksteen van de Europese Unieverdragen. Toeval of niet? Voorbestemdheid of niet? Immers,

Simone Veil was en Valéry Giscard d'Estaing is nog steeds lid van de Franse Conseil constitutionnel. In die periode slaagde zij ook voor zowel de Franstalige als de Nederlandstalige vergelijkende toegangsexamens en werd zij statutair ambtenaar van het Europees Parlement.

III. Haar politieke loopbaan strekt zich uit over een periode van meer dan 25 jaar, achtereenvolgens op plaatselijk, federaal en Vlaams niveau.

Van 1989 tot 1995 was zij gemeenteraadslid en van 1995 tot 1999 schepen voor onderwijs van de stad Gent. In die hoedanigheid lag zij mee aan de basis van de Hogeschool Gent waarvan zij bijna tien jaar vicevoorzitter en lid van de raad van bestuur is geweest. Namens de stad behoorde zij eveneens tot de stichters van Telenet.

In 1999 werd Mevrouw MOERMAN verkozen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers in de kieskring Gent-Eeklo. Zij zetelt er in de Commissies voor Europese Zaken, Financiën en Justitie. In deze laatste Commissie ijvert zij voor gelijke rechten van beide ouders bij de naamgeving van hun kinderen, een aangelegenheid waarover ons Hof zich intussen heeft uitgesproken. In 2003 wordt zij door de pers genomineerd als beste parlamentslid. Die inzet wordt in juli 2003 politiek bekroond met haar benoeming tot federaal Minister van Economie, Energie, Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid. In die hoedanigheid vertegenwoordigde zij België in Ministerraden van de Europese Unie.

Na verkozen te zijn tot Vlaams volksvertegenwoordiger voor de kieskring Oost-Vlaanderen op 13 juni 2004, werd Mevrouw MOERMAN door het Vlaams Parlement gekozen tot Viceminister-president van de Vlaamse regering en tevens Vlaams Minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, functies die zij uitoefende tot 2007. Zij lanceerde o.m. het Odysseusprogramma om topwetenschappers naar Vlaanderen te halen, vormde de administratie van Buitenlandse Handel om tot een onafhankelijk agentschap en blokkeerde, toen al, de wapenuitvoer naar Saoedi Arabië. Van februari 2008 tot mei 2014 was zij opnieuw lid van het Vlaams Parlement. Zij was er lid van de Commissies van Buitenlandse Zaken, Economische Zaken en Onderwijs en zij slaagde er in om een hervorming van het hoger onderwijs door het Parlement te loodsen.

IV. Na deze intensieve politieke loopbaan keerde Mevrouw MOERMAN als ambtenaar terug naar het Europees Parlement. Sedert juni 2014 was zij hoofd van ECOS, de 'European Council Oversight Unit' binnen het Directoraat-Generaal voor Parlementair Onderzoek van het Europees Parlement. ECOS onderzoekt en analyseert de beslissingen van de Europese Raad van Staatshoofden of regeringsleiders en het daaraan gegeven gevolg. Sedert augustus 2017 was zij in Washington D.C. verbindingsofficier tussen het Europees Parlement en het Amerikaanse Congres en zijn diensten.

V. Uit het CV van onze nieuwe rechter blijkt eveneens haar uitgebreide taalkennis (naast de drie landstalen, natuurlijk ook het Engels en zelfs het Italiaans) en andere via training verworven vaardigheden: we vinden er digitale communicatie terug, de redactie van Europese wetgeving, maar ook het hoeden van koeien, wat onze nieuwe collega doet in haar vrije tijd in de weidse landschappen van Wyoming. Het plaatje wordt compleet als ik toevoeg dat Mevrouw MOERMAN, net als emeritus voorzitter De Groot, ook sportschutter is.

VI. Haar echtgenoot Willem Vanden Broucke is jurist en werkt voor de Europese Unie. Ze is ook de fiere mama van een dochter, Emily, 30 jaar, die afstudeerde als handelsingenieur en werkt als key account manager voor een parafarmaceutisch bedrijf.

VII. Dit bondige overzicht is alleszins veelbelovend: het toont iemand met heel wat ervaring op diverse gebieden, hetgeen kan leiden tot een originele kijk op bepaalde vlakken. Bovendien is het duidelijk dat haar veelzijdigheid het resultaat is van intelligentie, doorzettingsvermogen en grote werkkraft.

*****

B

VIII. De Kamer van volksvertegenwoordigers droeg op 25 januari 2018 Mevrouw Joséphine Rebecca MOERMAN voor als rechter in het Grondwettelijk Hof. Zij werd in die hoedanigheid benoemd bij koninklijk besluit van 18 maart 2018, waarna zij, op 26 maart 2018, de eed heeft afgelegd in handen van de Koning. Sedertdien heeft zij reeds deelgenomen aan beraadslagingen en zittingen van het Hof.

IX. De voordracht van de Kamer van volksvertegenwoordigers gebeurde op grond van artikel 34, §1, 2°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof. Die bijzondere wetsbepaling verwijst naar de voorwaarde van een federaal of een deelstatelijk parlementair mandaat gedurende ten minste vijf jaar. Zij maakt deel uit van de vele evenwichten die de samenstelling van ons Hof kenmerken. Om die evenwichten beter te kunnen inschatten, is het van belang even terug te gaan naar de wortels van het Europese model van gecentraliseerde grondwettigheidstoetsing van wetten, zoals zij vervat liggen in de geschriften van zijn grondlegger, Hans KELSEN.

X. Hans KELSEN (1881-1973), auteur de la Constitution autrichienne de 1920 et juge à la *Verfassungsgerichtshof* autrichienne, était également le fondateur de l'école juridique viennoise et de la doctrine du *Stufenbau* dans laquelle la Constitution se trouve au sommet de la pyramide des normes juridiques. Le contrôle de la constitutionnalité des lois est, selon lui, non seulement une condition nécessaire dans un Etat de droit mais il représente également une confirmation du principe de l'équilibre des pouvoirs. Ce contrôle doit, à ses yeux, être confié à une seule haute juridiction spécialisée qui est instaurée à cette fin par la Constitution. Cette haute juridiction doit avant tout se situer en dehors du pouvoir judiciaire, parce que les juges professionnels sont trop prudents à l'égard de la loi. En outre, cette juridiction doit disposer tant d'un monopole que de la compétence d'annulation pour éviter une insécurité juridique. Ce modèle kelsénien est implanté dans 18 Etats membres de l'Union européenne et dans 32 Etats membres du Conseil de l'Europe.

KELSEN plaide avec vigueur en faveur d'un juge constitutionnel indépendant. Concernant la composition d'une cour constitutionnelle, il écrivait notamment les lignes suivantes :

« Parmi les modes de recrutement particulièrement typiques, on ne saurait prôner sans réserves ni la simple élection par le Parlement, ni la nomination exclusive par le chef de l'Etat ou par le gouvernement. Peut-être pourrait-on les combiner, en faisant par exemple

*élire les juges par le Parlement sur présentation du gouvernement, qui aurait à désigner plusieurs candidats pour chacun des sièges à occuper, ou inversement. Il est de la plus grande importance d'accorder dans la composition de la juridiction constitutionnelle une place adéquate aux juristes de profession. On pourrait y arriver par exemple en accordant aux Facultés de Droit ou à une commission commune de toutes les Facultés de Droit du pays un droit de présentation pour une partie au moins des sièges, ou encore en accordant au tribunal lui-même le droit de faire une présentation pour chaque siège venant à vaquer ou de les pourvoir par élection, c'est-à-dire par cooptation. Le tribunal a en effet le plus grand intérêt à renforcer lui-même son autorité en appelant à lui des spécialistes éminents. Il est également important d'exclure de la juridiction constitutionnelle les membres du Parlement ou du gouvernement, puisque ce sont précisément leurs actes qu'elle doit contrôler. Il est aussi difficile qu'il serait désirable d'écarter toute influence politique de la jurisprudence de la juridiction constitutionnelle. On ne peut nier que les spécialistes peuvent aussi—consciemment ou inconsciemment—se laisser déterminer par des considérations politiques. Si ce danger est particulièrement grand, il est presque préférable d'accepter, plutôt qu'une influence occulte et par suite incontrôlable des partis politiques, leur participation légitime à la formation du tribunal, par exemple en faisant pourvoir une partie des sièges par voie d'élections par le Parlement, compte tenu de la force relative des partis. Si les autres sièges sont attribués à des spécialistes, ceux-ci peuvent tenir beaucoup plus compte des considérations purement techniques, parce qu'alors leur conscience politique est déchargée par la collaboration des membres appelés à la défense des intérêts proprement politiques. » (Hans KELSEN, « La garantie juridictionnelle de la Constitution », *Revue du Droit Public et de la Science Politique en France et à l'étranger*, 1928, pp. 226-227).*

XI. Il est bien connu qu'au modèle européen du contrôle de constitutionnalité centralisé des lois s'oppose le système anglo-américain de contrôle de constitutionnalité diffus des lois, dans lequel ce pouvoir appartient à chaque juge et où la Cour suprême se trouve au sommet de la pyramide du pouvoir judiciaire.

Comme vous le savez également, le système diffus a été principalement consacré dans le fameux arrêt *Marbury v. Madison* de février 1803, dans lequel la Cour suprême américaine a pour la première fois de son histoire déclaré une loi fédérale inconstitutionnelle. Dans cette affaire, le *Chief Justice* John MARSHALL - qui est considéré comme « un second créateur de la Constitution » (A. et S. TUNC) - a donné un fondement solide au contrôle de constitutionnalité judiciaire des lois, à savoir, d'une part, la nature d'une Constitution écrite à laquelle une autorité supérieure s'attache par rapport à une loi ordinaire et, d'autre part, la mission du juge qui doit assurer la primauté des normes juridiques supérieures sur les normes inférieures.

Ce qui est moins connu, c'est que le ministère public, dans ses conclusions précédant les arrêts *Le Compte* en 1974, a eu recours à la théorie précitée, pour défendre, pour la première fois devant la Cour de cassation, l'idée du contrôle de la loi par les cours et les tribunaux au regard de la Constitution. Dans ses arrêts du 3 mai et du 25 juin 1974, la Cour de cassation ne s'est pas explicitement ralliée à cette thèse. Le point de vue du ministère public avait d'ailleurs tellement inquiété les Chambres législatives que le 26 juin 1975, le Sénat approuvait presque à l'unanimité une proposition de loi, aux termes de laquelle « les cours et tribunaux ne sont pas juges de la constitutionnalité des lois et des décrets » (*Ann. parl.*, Sénat, 26 juin 1975, p. 2711; *Doc. parl.*, Chambre, 1974-1975, n° 637/1).

Depuis, l'idée d'un contrôle de constitutionnalité diffus des lois a été définitivement abandonnée, apparemment parce qu'il était assimilé à « un gouvernement des juges ». Cela ressort également des accords d'Egmont et du Stuyvenberg de 1977-1978, qui prévoyaient la création d'une « Cour d'arbitrage », composée pour la moitié de juristes et pour l'autre moitié d'anciens parlementaires, et compétente pour vérifier la conformité des normes législatives aux dispositions relatives aux compétences respectives de l'Etat, des communautés et des régions.

Les similitudes avec la « Cour d'arbitrage » inscrite en 1980 dans la Constitution sont remarquables. En tout état de cause, la composition mixte était une nécessité pour abandonner définitivement la prérogative appartenant jusqu'alors au législateur d'apprécier lui-même la constitutionnalité de ses lois et de transférer ce contrôle exclusivement à une Cour constitutionnelle, située en dehors du pouvoir judiciaire, une juridiction indépendante et hors d'atteinte des autres pouvoirs, instituée par la Constitution.

*****

C

XII. Dit brengt mij bij de in artikel 34, § 1 en § 2, van onze bijzondere wet op het Grondwettelijk Hof bepaalde **paritaire samenstelling van « juristen »** (lidmaatschap van het Hof van Cassatie of van de Raad van State, referendaris bij het Grondwettelijk Hof of hoogleraar in de rechten) **en van gewezen parlementsleden**. Zowel de Nederlandse taalgroep van zes rechters als de Franse taalgroep van zes rechters moeten elk drie juristen en drie gewezen parlementsleden tellen.

Blijkbaar gaat het, volgens sommige literatuur (M. VERDUSSEN, *Les douze juges. La légitimité de la Cour constitutionnelle*, Bruxelles, Ed. Labor, 2004, pp. 51-56) en volgens sommige buitenlandse waarnemers, om het meest delicate evenwicht in de samenstelling van het Grondwettelijk Hof.

Zonder de opneming van gewezen parlementsleden in het Hof zou de wetgever in 1980 zijn prerogatief van grondwettigheidstoetsing nooit uit handen hebben gegeven. Daarenboven kan hun aanwezigheid zowel de legitimiteit van het Hof als de politieke aanvaardbaarheid van zijn uitspraken verhogen. Ook moet de voordracht van elke rechter door de Kamer of de Senaat worden aangenomen met een meerderheid van twee derden der stemmen van de aanwezige leden (artikel 32 van de bijzondere wet van 6 januari 1989).

Zelfs Hans KELSEN aanvaardt onder twee voorwaarden de aanwezigheid van niet-beroepsjuristen: de eerste voorwaarde is vanzelfsprekend hun onafhankelijkheid, waarvoor in onze organieke bijzondere wet voldoende waarborgen ingebouwd zijn; de tweede voorwaarde is dat volgens hem een grondwettelijk hof grotendeels uit beroepsjuristen moet bestaan. Het is overigens enkel op dit laatste punt dat de paritaire samenstelling uit gewezen parlementsleden van ons Hof in bepaalde rechtsleer wordt bekritiseerd en ook in het buitenland soms verwondering wekt. Het hoeft evenwel geen betoog dat enige wijziging in het aantal gewezen parlementsleden van aard kan zijn om delicate en uiterst zorgvuldig uitgewerkte evenwichten in gevaar te brengen. Dit is te meer het geval nu Hans KELSEN zelf vooropstelt dat « *on ne peut pas [...] proposer une solution uniforme pour toutes les*

Constitutions possibles : l'organisation de la juridiction constitutionnelle devra se modeler sur les particularités de chacune d'entre elles » (op. cit., p. 226).

Hoewel het voorgaande voor het behandelde thema volstaat, heb ik, wegens het steeds weerkerend karakter ervan, nog vier korte bedenkingen bij wege van retorische vragen :

- 1) Is het niet in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de politieke partijen om goede en bekwame kandidaten naar het Hof te sturen ? Dreigen ze anders niet zowel de evenwichten in de samenstelling van het Hof als zelfs zijn bestaan zelf op de helling te zetten ?
- 2) Is het niet de kwaliteit van de rechtspraak die, vóór eender welke andere redengeving, het Hof legitimeert, hetgeen veronderstelt dat die rechtspraak in het algemeen op de goedkeuring van de maatschappelijke, de politieke en de juridische wereld kan rekenen ?
- 3) Voert niet elke rechter “ een beleid ” in de bewoordingen en onvolprezen inzichten van wijlen Walter VAN GERVEN, in de zin dat de rechter steeds tegengestelde belangen en waarden tegenover elkaar dient af te wegen, vaak aan de hand van de algemene rechtsbeginselen, zoals het evenredigheidsbeginsel ?
- 4) En ten slotte en niet in het minst, zijn de persoonlijkheid en vooral de inzet van een rechter niet zoveel belangrijker dan de hoedanigheid waarin zij of hij is voorgedragen ?

XIII. La loi spéciale du 6 janvier 1989 prévoit encore d'autres équilibres dans la composition de la Cour constitutionnelle. Je me limite principalement à les énumérer :

- Outre la parité entre les juristes et les anciens parlementaires, il y a la **composition linguistique paritaire** : six juges d'expression néerlandaise forment le groupe linguistique néerlandais de la Cour, et six juges d'expression française forment le groupe linguistique français de la Cour (article 31 de la loi spéciale), et chaque groupe linguistique choisit son président (article 33 de la loi spéciale). Cette composition linguistique paritaire de la Cour est une évidence et reflète le caractère bipolaire des institutions fédérales.
- Le troisième équilibre concerne **le sexe des juges** : depuis 2014, l'article 34, § 5, de la loi spéciale dispose que la Cour se compose de « juges de sexe différent », tant en ce qui concerne le groupe des juges-juristes que le groupe des juges-anciens parlementaires, et il dispose aussi que la Cour « compte au moins un tiers des juges de chaque sexe ». Cette dernière règle n'entre en vigueur que « le jour où la Cour compte au moins un tiers des juges de chaque sexe. Jusqu'à cette date, le Roi nomme un juge du sexe le moins représenté quand les deux nominations précédentes n'ont pas augmenté le nombre de juges de ce sexe » (article 38 de la loi spéciale du 4 avril 2014). L'on peut encore souligner que la condition d'équilibre hommes-femmes s'applique à la Cour dans son ensemble et non à chaque groupe linguistique. Avec l'arrivée de notre nouveau juge, le groupe linguistique néerlandais compte autant de juges de sexe féminin que de sexe masculin. Je suis convaincu que le monde politique

adhérera aussi à un certain moment à l'équilibre hommes-femmes pour le groupe linguistique français.

XIV. Un dernier équilibre dans la composition de la Cour n'a pas été expressément prévu. Il s'agit d'une règle de jeu politique, une sorte de coutume constitutionnelle, selon laquelle les mandats de juge par groupe linguistique sont en principe répartis en fonction de **la représentation proportionnelle des partis politiques à la Chambre des représentants**. Lorsqu'un mandat de juge devient vacant, les résultats de la dernière élection à la Chambre des représentants sont en principe pris comme critère pour déterminer le parti politique qui pourra présenter le prochain juge.

Même si la règle coutumière emporte comme éventuel inconvénient que les candidats doivent à un moment révéler leur « couleur politique », elle a pour avantage de contribuer à une composition plus équilibrée et représentative de la Cour. Selon la Commission de Venise, il convient d' « éviter que la durée du mandat des juges constitutionnels coïncide avec les durées des mandats parlementaires et un moyen d'atteindre ce but consisterait peut-être à prévoir de longues durées de mandats ou des mandats s'étendant jusqu'à l'âge de la retraite » (Rapport sur la composition des Cours constitutionnelles et tableau comparatif, Strasbourg, 1997, CDL-JU (97) 34 rév. 2, p. 25). Ce dernier cas de figure est celui qui s'applique à notre Cour.

*****

D

XV. Tot zover een bondig overzicht van de vele in de bijzondere wet ingeschreven evenwichten omtrent de samenstelling van het Grondwettelijk Hof. En wanneer we begonnen zijn met de pariteit tussen juristen en gewezen parlementsleden, was dit omdat het inzake de samenstelling van het Hof gaat om het meest in de buitenwereld besproken thema. Uit mijn uiteenzetting hebt U kunnen afleiden dat dit voor mij niet problematisch is, alsook dat wijzigingen in de actuele evenwichten best worden vermeden, ten einde het ganse gebouw niet op de helling te zetten. Zoals het Hof zelf in zijn arrest nr. 157/2009 van 13 oktober 2009 heeft overwogen, « vormen de door de bijzondere wetgever gewenste evenwichten op taal-, politiek en professioneel vlak, een waarborg van onpartijdigheid » (B.6, met verwijzing naar Straatsburgse rechtspraak). Zij verklaren mede het vertrouwen in het Grondwettelijk Hof.

XVI. Ondanks het feit dat het aantal door het Grondwettelijk Hof vastgestelde schendingen tamelijk hoog is, bestaat dit vertrouwen ook in hoofde van de politieke wereld, voor zover vanzelfsprekend het Hof zijn kerntaak - de bescherming van de grondrechten - laat voorgaan op andere, zelfs legitieme, bekommernissen van de overheid, die het Hof overigens niet onverschillig laten.

De voornaamste voorwaarde voor dat vertrouwen is dat het Grondwettelijk Hof de probleemstelling helder uiteenzet én duidelijk de motieven laat kennen waarom het de bescherming van de fundamentele rechten en vrijheden laat prevaleren op politieke verzuchtingen. Het Hof doet hiervoor bijzondere inspanningen.

XVII. Al volgt het reeds uit het voorgaande, toch dient te worden beklemtoond dat de grondwettigheidstoetsing van wetgevende normen én democratie niet met elkaar in strijd zijn.

Vooreerst omvat de substantieve democratie méér dan de politieke meerderheidsbesluitvorming. Zij houdt alleszins de eerbied voor de grondrechten in. Dit is, onder meer op grond van de inzichten van Ronald DWORKIN e.a. intussen een verworvenheid geworden. Aharon BARAK, voorzitter van het Supreme Court van Israël van 1995 tot 2006, drukte het als volgt uit : « *Si la démocratie n'est pas uniquement l'exercice du pouvoir par la majorité, mais protège aussi les droits de l'homme, alors le contrôle juridictionnel de la constitutionnalité des lois mettant en œuvre la démocratie substantielle, [...], n'est point anti-démocratique* » (A. BARAK, « L'exercice de la fonction juridictionnelle vu par un juge: le rôle de la Cour suprême dans une démocratie », *Revue française de Droit constitutionnel*, 2006, p. 244).

Vervolgens verlieze men niet uit het oog dat, zoals Hans Kelsen heeft gesteld, « de democratie een politiek systeem is waarin de meerderheid aan de minderheid de kans geeft om langs een institutionele weg meerderheid te worden » (R. DEVOS, « Rechtspositivisme en democratie in de zuivere rechtsleer van Hans Kelsen », *Tijdschrift voor Geschiedenis en Wijsbegeerte van de Cultuur*, 2001, p. 35).

*****

E

XVIII. Het wordt tijd om te besluiten.

Samen met de Collega's hebben wij een groot vertrouwen in Mevr. Joséphine Rebecca MOERMAN als nieuwe rechter.

Niet alleen haar indrukwekkend CV maar ook haar persoonlijke stijl en haar aimabele houding sporen ons daartoe aan.

Wij heten haar van harte welkom en wij hopen dat haar aanwezigheid in ons midden voor haar eveneens een genoegen zal zijn.

Hierbij verklaren wij Mevr. Joséphine Rebecca MOERMAN plechtig geïnstalleerd als rechter in het Grondwettelijk Hof.